

ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARA İLİŞKİN YENİ DÜZENLEMELER

3100 Sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanun kapsamına giren mükelleflerin, işlemlerinde bu cihazları kullanarak ödeme kaydedici cihaz fişi vermeleri gerekmektedir.

3100 sayılı Kanunda Maliye Bakanlığı'na tanınan yetkiye istinaden Maliye Bakanlığı'nca çıkarılan Genel Tebliğler ile ödeme kaydedici cihazlara ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Son olarak Maliye Bakanlığınca çıkarılan, 04/01/2006 tarih ve 26070 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 67 seri No'lu Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğde ödeme kaydedici cihazlarla ilgili olarak aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

A- Elektronik Kayıt Ünitesi Kullanımına İlişkin Esaslar

Vergi Usul Kanununun 242/2'nci maddesinde elektronik defter, kayıt ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafazası ve ibrazına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi Maliye Bakanlığı'na verilmiştir. Bu yetki kapsamında Maliye Bakanlığınca, **isteyen mükelleflerin**, 3100 sayılı Kanunda belirtilen ödeme kaydedici cihazlara ait satış fişlerinin işletmede kalan **nüshaları (kayıt ruloları)** ile **raporları (X, Z ve Mali Hafıza) ikinci nüshalarını** elektronik kayıt ortamında saklamaları uygun görülmüştür. Ancak, bu haktan yararlanmak isteyen mükelleflerin bahse konu genel tebliğdeki şartları yerine getirmeleri gerekmektedir. Aranan şartlar ana başlıkları itibariyle aşağıdaki gibidir.

1- Elektronik Kayıt Ünitesi İhtiva Eden Ödeme Kaydedici Cihazların Kullanılması

Bu nitelikteki cihazları kullanan ya da kullanmaya başlayacak mükelleflerin bu cihazların, söz konusu Tebliğde yer alan açıklamalar doğrultusunda kullanmaya başlamadan önce, ilgili üretici veya ithalatçı kuruluşlar tarafından Maliye Bakanlığına onaylatılmış olması gerekmektedir. Bu nedenle ödeme kaydedici cihaz üretici veya ithalatçısı firmalar elektronik kayıt ünitelerinin temini konusunda her türlü önlemi almak zorundadırlar.

Elektronik kayıt yapabilme özelliğine sahip ödeme kaydedici cihazları kullanan mükellefler, aşağıdaki ödevleri yerine getireceklerdir.

- ✓ Bu cihazları kullanan mükellefler, söz konusu Tebliğde belirtilen elektronik kayıt ünitelerini (üzerinde, kullanıldığı ödeme kaydedici cihazının sicil numarası ile elektronik kayıt ünitesinin sıra numarasının yazılı olduğu etiket yapıştırmak suretiyle) sıra dahilinde ve uygun ortamlarda Vergi Usul Kanununun defter ve belgelerin muhafaza ve ibrazı mecburiyetine ilişkin hükümleri gereği **saklayacaklar** ve gerektiğinde **ibraz edeceklerdir**.
- ✓ Mükelleflerin, kullanmakta oldukları elektronik kayıt ünitesine sahip ödeme kaydedici cihazlarını bir başka mükellefe sattıklarında kullandıkları dönemlere ait elektronik kayıt üniteleri kendilerinde kalacak olup, alıcıya teslim etmeyeceklerdir. Cihazı satan mükellefler, kendilerinde kalan elektronik kayıt ünitelerinin yukarıda belirtildiği şekilde saklayacaktır.

2- Elektronik Kayıt Ünitelerinin Özellikleri

67 seri No'lu Tebliğe göre, elektronik kayıt ünitelerinin aşağıdaki özellikleri taşımaları gerekmektedir.

- ✓ Ödeme kaydedici cihazların mevcut hafıza tertibatları (günlük ve mali hafıza) dışında ayrı bir birim olacak ve mükellefler tarafından gün içerisinde cihaz kullanılmak suretiyle yapılan satışlar ile gerçekleştirilen işlemler bu üniteye otomatik olarak ve aynen kaydedilecektir.
- ✓ Ödeme kaydedici cihazın içinde olacak ve cihaz mührü sökülmeksizin dışarıdan takılıp çıkarılabilecektir.
- ✓ Üniteye yalnızca ait olduğu ödeme kaydedici cihaz ile kayıt yapılabilecek, bu kayıt bilgileri ödeme kaydedici cihaz tarafından denetlenebilecek ve her hangi bir değişiklik olduğu takdirde kolaylıkla anlaşılabilir yapıda olacaktır.
- ✓ Üzerine kaydedilmiş bilgiler, harici bir enerjiye ihtiyaç duymaksızın en az 10 yıl süreyle silinemeyecektir.
- ✓ Bir adedi en az 150.000 satırlık işlemi kaydetme kapasitesine sahip olacaktır.
- ✓ Kapasitesinin sonlarına doğru son 1000 satırlık boşluk kaldığında, takılı olduğu ödeme kaydedici cihaz, ünitenin dolmakta olduğuna dair uyarı sinyali verecektir. Ünite tamamen dolduğunda, ödeme kaydedici cihaz hiçbir işlem kabul etmeyecektir.
- ✓ Elektronik kayıt ünitelerine satış fişleri ve raporların ikinci nüshaları kaydedilirken ad, unvan, vergi dairesi gibi mükellef bilgileri her "Z" raporundan sonraki ilk fişte baş tarafa bir kez (istenirse her fişin başına ayrı ayrı da olabilir) yazılacak; tarih, fiş no, saat, mal cinsleri, toplam gibi diğer bilgiler ise müşteriye verilen birinci nüshadakiyle aynı olacak şekilde kayıt altına alacaktır.

3- Elektronik Kayıt Ünitesi İhtiva Eden Ödeme Kaydedici Cihazların Özellikleri

67 seri No'lu Tebliğe göre, elektronik kayıt ünitesine sahip ödeme kaydedici cihazların, yukarıdakilere ilaveten aşağıdaki fonksiyonları da yerine getirmeleri gerekmektedir.

- ✓ Elektronik kayıt yapabilme özelliğine sahip ödeme kaydedici cihazlar, "elektronik kayıt ünitesi" takılı olmaksızın çalışmayacaktır.
- ✓ Elektronik kayıt üniteleri, ödeme kaydedici cihazlara takıldığında, cihaza ait firma kodu ve cihaz sicil numarası ile birlikte en az dört hanelik bir sıra numarası elektronik kayıt ünitesine otomatik olarak kayıt edilecektir. Hangi ünitenin hangi sicil numaralı ödeme kaydedici cihaz ile çalışmış olduğunun anlaşılmasını sağlayacak şekilde söz konusu numaralar, her takılan elektronik kayıt ünitesinde sıralı artış gösterecektir.
- ✓ Her bir elektronik kayıt ünitesine ait sıra numarası, ödeme kaydedici cihazlardan alınması zorunlu olan "Z" raporu üzerine otomatik olarak basılacak ve mali hafızaya kayıt edilecektir.
- ✓ Ödeme kaydedici cihaz ile birlikte çalışan aynı elektronik kayıt ünitesi çıkarılıp tekrar yerine takıldığında ödeme kaydedici cihazın çalışmasında bir sorun olmayacak ve kayıt işlemleri kaldığı yerden devam edecektir. Ancak, elektronik kayıt üniteleri bir yenisiyle değiştirilmeden önce, "Z" raporu alınması zorunludur.
- ✓ Elektronik kayıt ünitesi, ödeme kaydedici cihazdan çıkarılıp yeni bir kayıt ünitesi takıldığında, ödeme kaydedici cihaz ile yeni kayıt ünitesi arasındaki karşılıklı tanıtım işlemleri otomatik olarak yapılacağından, bir önceki elektronik kayıt ünitesi ödeme kaydedici cihaza tekrar takıldığında sadece bilgi okuma işlemine izin verecek ve hiçbir şekilde yeni kayıt kabul etmeyecektir.
- ✓ Elektronik kayıt ünitesi, bilgisayar veya özel bir cihaz yardımıyla okunabilir yapıda olacaktır.

4- Elektronik Kayıt Ünitesi Detay Raporu

Söz konusu Tebliğ uyarınca elektronik kayıt ünitesine sahip ödeme kaydedici cihazların, "Elektronik Kayıt Ünitesi Detay Raporu" basma özelliğine sahip olmaları gerekmektedir. Bu raporda her bir elektronik kayıt ünitesi için ayrı ayrı olmak üzere;

- ✓ Ünitede kayıtlı "Z" raporu aralığı (ilk ve son Z raporunun tarihleri ve numaraları),
- ✓ Elektronik kayıt ünitesinin sıra numarası,
- ✓ Ünitede kayıtlı ilk ve son satış fişlerinin tarih, numara ve saatleri ile ait oldukları "Z" raporu numaraları,
- ✓ Ünite kapasitesinin kullanılan ve kullanılmayan satırlarına ilişkin bilgiler,

belirtilecektir.

Ayrıca, satış fişleri veya raporlar ödeme kaydedici cihaz yazıcısından tek tek veya dönemsel olarak basılabilecektir. Bu şekilde basılan satış fişleri ve raporlar, elektronik kayıt ünitesine tekrar kaydedilmeyecek ve söz konusu fiş ve raporların üstünde ve altında büyük harflerle (kalın yazılımlı) veya değişik renklerde "MALİ İŞLEM DIŞI" ve ayrıca "SATIŞ FİŞİ KOPYASI" veya "RAPOR KOPYASI" ibaresi yazacak, üzerlerine **mali sembol basılmayacaktır**. Satış fişi ve rapor kopyalarına yeni tarih, saat ve fiş numarası verilmeyecektir.

Saygılarımızla...